Jaargang 27, nummer 5

AgroActualiteiten

inhoud

Ecoregeling 2027: vaak hogere premie 4

Na gras vaak N-korting mais en aardappelen 4

Renure gebruiken op uw bedrijf 5

Digestaat als kunstmestvervanger? 5

Uitbetaling GLB-subsidies 2026 6

Subsidie investeringen in stalklimaat 6

Stand van zaken stikstofaanpak 7

Kort nieuws 8

Agenda 8

Ach, dat is voor later. Toch?

De kunst van het politieke doorschuiven.

Een paar weken geleden reed ik met vijf reisgenoten in een busje over de smalle wegen van Ierland. Links rijden, groene weilanden, heuvels waar nauwelijks een boom op staat (mooi verhaal, maar voor een andere keer) en ontzettend vriendelijke mensen. We waren er om iets te leren van de Ierse landbouw.

Tijdens een bezoek aan een melkveehouder kwam een bekend onderwerp voorbij. Stikstof! Ook Ierland worstelt met milieuregels en derogatie. Daar gaat het vooral om de waterkwaliteit, terwijl wij in Nederland vastlopen op stikstofdepositie in natuurgebieden. Maar de overeenkomst is treffend. Jarenlang werden boeren gestimuleerd om te groeien en te investeren, waarna de overheid met allerlei beperkingen komt. Al in de jaren tachtig spraken we over zure regen, vermesting en verzuring. We wisten dus dat er iets moest gebeuren. De landbouw investeerde fors, maar ondertussen bleef de overheid uitbreiding stimuleren. Het melkquotum verdween in 2015, nieuwe stallen werden gebouwd en banken financierden. Totdat in 2019 de Raad van State het Programma Aanpak Stikstof onderuit haalde. We hadden toekomstige milieuwinst alvast gebruikt om economische ontwikkelingen mogelijk te maken.

Deed me denken aan een collega-hardloper uit begin jaren negentig. We liepen beiden wedstrijden in de Europese Crosscup en ontvingen voor iedere start een mooie vergoeding. Mijn collega had van toekomstige startgelden alvast een prachtig Auping-bed gekocht. Dat ging prima, totdat hij geblesseerd raakte. Weg startgeld! Maar dat bed moest natuurlijk nog wel betaald worden.
Als bedrijfsadviseur zou ik een ondernemer die toekomstige inkomsten alvast uitgeeft toch even stevig toespreken. Maar blijkbaar gelden bij de overheid andere uitgangspunten. En vervolgens wijzen we naar de boeren, Europa, natuurorganisaties en de rechter. Maar wie had eigenlijk al die jaren aan het stuur gezeten?

Een soort van vergelijking is er ook bij de Franse staatsschuld. Bijna 118 procent van het bruto binnenlands product. In Italië zelfs bijna 139 procent, terwijl Europa een referentiewaarde van 60 procent hanteert. Herinneren we ons Griekenland nog? Vanaf 2010 moest het land ingrijpend bezuinigen en hervormen. De gevolgen voor de bevolking waren enorm. Natuurlijk had Griekenland zelf grote fouten gemaakt, maar de rekening werd stevig gepresenteerd. Frankrijk en Italië krijgen daarin tegen de tijd om hun begrotingen op orde te brengen.

Nog zo'n onderwerp waarbij we problemen voor ons uitschuiven, is klimaatverandering. We zien overstromingen, bosbranden en smeltende gletsjers. Maar ach, Nederland is maar een klein landje. Wat kunnen wij veranderen? Wordt het warmer, dan schaffen we een airco aan. Valt er minder sneeuw, dan vinden we het jammer dat we straks niet meer fatsoenlijk op wintersport kunnen. En de Elfstedentocht? Inmiddels alweer 29 jaar geleden! Onlangs zag ik beelden van de Matterhorn in Zwitserland. Die prachtige berg, bekend om zijn witte sneeuwtop, stond er eind september vrijwel kaal bij. Natuurlijk varieert de sneeuwbedekking, maar de achteruitgang van de Alpengletsjers is onmiskenbaar.

We bekijken de beelden, vinden het verschrikkelijk en gaan over tot de orde van de dag. Eigenlijk een wonderlijke gedachte. We passen ons aan de gevolgen aan, maar willen de oorzaken liever niet aanpakken. Ook binnen de landbouw herken ik dat doorschuiven. Bij bedrijfsoverdrachten kom ik financieringen tegen met aflossingstermijnen van vijftig jaar. Prachtig voor de liquiditeit van vandaag, maar hoe zit het over tien jaar wanneer een zoon of dochter het bedrijf wil overnemen?

Tijdens een marathon in New York liep ik met een groepje de Queensboro Bridge op. Het tempo ging omhoog en ik besloot ze te laten gaan. Op First Avenue lag ik tweehonderd meter achter, met nog vijftien kilometer te gaan. Bij de finish lag ik een kwartier voor op de eerstvolgende loper uit dat groepje. Ik had mijn krachten beter verdeeld. Wat je in het begin te veel aan energie uitgeeft, betaal je later dubbel en dwars terug. De politiek lijkt precies het tegenovergestelde te doen. Vandaag moet alles goed voelen. De moeilijke kilometers komen later wel. En dan zit er misschien alweer een andere regering, links of rechts.

Gelukkig zijn er ook altijd wel lichtpuntjes. Afgelopen vrijdag werd bekend dat de Nobelprijs voor de Vrede naar de Zuid-Afrikaanse juriste Navi Pillay gaat, voormalig rechter van het Internationaal Strafhof. Terwijl Donald Trump en zijn regering dat Strafhof fel bestrijden, wordt juist iemand onderscheiden die haar leven heeft gewijd aan de internationale rechtsorde. Geen Trump, maar Navi Pillay! Je zou het bijna een diplomatieke middelvinger kunnen noemen. Maar wellicht is het vooral een teken van hoop. Dat er nog mensen zijn die principes belangrijker vinden dan politieke macht.

Uiteindelijk kom ik weer bij de landbouw terecht. Een goede boer kijkt niet alleen naar de oogst van dit jaar, maar ook naar de vruchtbaarheid van zijn grond voor de volgende generatie. Waarom lukt ons dat als samenleving toch zo moeilijk?

Misschien moeten we onze kinderen alvast uitleggen waarom we noodzakelijke beslissingen telkens uitstellen. Of zullen we dat gesprek ook nog maar even uitstellen?

Ach, dat is voor later. Toch?

© Herman

Ecoregeling 2027: vaak hogere premie

Vanaf 2027 is de ecoregeling voor veel bedrijven interessanter omdat het puntensysteem wordt aangepast. Daarnaast ontvangt u vaak, met dezelfde inspanningen, een hogere ecopremie omdat de klassen Brons, Zilver en Goud vervallen.

Minder punten voor thema Biodiversiteit
Vanaf 2027 hoeft u voor het thema Biodiversiteit 0,5 punt per hectare minder te scoren. Deze 0,5 punt per hectare mag u dan ook flexibel invullen vanuit andere thema's. Het totaal aantal te behalen punten blijft dus wel gelijk. Hierdoor kunt u waarschijnlijk makkelijker aan de instapeis voldoen. Ook wordt de ecoregeling weer interessant voor meerdere bedrijven. Dit geldt zeker als u een bedrijf heeft met veel grasland.

Uitbetaling behaalde waarde
Vanaf 2027 ontvangt u de volledige behaalde waarde van uw eco-activiteiten. U valt niet meer terug naar de ondergrens van de afzonderlijke klasse (Brons € 60, Zilver € 100 en Goud € 200). Dit heeft enkele voordelen voor u:

- Bij dezelfde eco-activiteiten als in 2026 ontvangt u waarschijnlijk méér ecopremie.
- Laat u een eco-activiteit achterwege omdat deze niet goed past? Dan mist u alleen de waarde van die activiteit in de uitbetaling. U valt niet helemaal terug naar de lagere klasse.
- U kunt per eco-activiteit bepalen of het inzetten financieel interessant is. U kunt nu echt de waarde van een eco-activiteit afzetten tegen de extra kosten en/of gederfde inkomsten.
- Voldoet u niet aan de voorwaarde(n) van een eco-activiteit? En trekt u deze tijdig in? Dan zijn de financiële gevolgen veelal beperkter. U valt immers niet meer terug in een lagere klasse.

Bepaal voor uw bedrijf of de ecoregeling (weer) interessant is in 2027. Wij kunnen hiervoor uw bouwplan doorrekenen.

Na gras vaak N-korting mais en aardappelen

Heeft u op zand- of lössgrond grasland vernietigd? En teelt u daarna mais of aardappelen? Dan geldt meestal een korting op de stikstoftotaalnorm van 65 kg/ha. U dient hier rekening mee houden bij de afronding van 2026 en het opstellen van uw mestplan 2027.

Korting bij mais en aardappelen
De korting van 65 kg/ha geldt als u op zand- en lössgrond, na graslandvernietiging, mais, consumptie- of fabrieksaardappelen teelt.

Alleen bij gras voor vervoedering
U hoeft de korting alleen toe te passen als u het grasland heeft gebruikt voor vervoedering (weiden/maaien). Het maakt daarbij niet uit of het gras als hoofdteelt is geteeld of in het voorgaande jaar als nateelt is ingezaaid.

Niet bij vanggewas/groenbemester
De korting geldt niet als u het gras als vanggewas en/of groenbemester heeft geteeld en dus niet voor vervoedering gebruikt. Gebruikt u het gewas wel voor vervoedering? Dan moet u in principe wel rekening houden met de korting.

Uitzonderingen op korting
De korting geldt niet als u het gras, dat u voor vervoedering hebt gebruikt, het voorgaand najaar heeft geteeld:

- Als verplicht vanggewas na mais.
- Als vanggewas in het kader van de 'Stimuleringsregeling vanggewas zand/löss'.
- Als grasgroenbemester.

Grasgroenbemester
Als u de grasgroenbemester in het najaar heeft ingezaaid én u gebruikt het gras in het hetzelfde najaar voor vervoedering, dan geldt de korting wel. Er is dan immers geen sprake van een grasgroenbemester, maar van tijdelijk grasland.

Houd rekening met deze stikstofkorting bij uw gebruiksnormenberekening 2026 en uw mestplan 2027.

Renure gebruiken op uw bedrijf

Gaat u binnenkort uw mestplan voor 2027 opstellen? Kijk dan ook eens naar het gebruik van de kunstmestvervanger Renure. Wellicht kunt u hiermee dure kunstmest besparen.

Gebruik Renure
U kunt Renure gebruiken als kunstmestvervanger. U mag maximaal 80 kg N/ha aan Renure als kunstmestvervanger gebruiken. Dit wordt per perceel beoordeeld. Gebruikt u op een perceel meer dan 80 kg N/ha uit Renure? Dan telt het meerdere voor de gebruiksnorm van dierlijke mest. U moet Renure altijd emissiearm aanwenden.

Werkingscoëfficiënt 100%
De werkingscoëfficiënt van het stikstof uit Renure is, net als bij stikstofkunstmest, 100%. Dit geldt ook als Renure toch meetelt als dierlijke mest (boven gebruik van 80 kg N/ha). Het fosfaat uit Renure telt ook altijd voor 100% mee.

Aanvoer Renure
Voert u Renure aan? Dan ontvangt u van de leverancier een verklaring dat de meststof aan de voorwaarden van Renure voldoet. Voor het transport moet de vervoerder een rVDM opstellen. Op het rVDM moet één van de mestcode van Renure (mestcodes 130 t/m 134) vermeld zijn.

Administratie bijhouden
Voor het gebruik van Renure moet u bepaalde gegevens in uw administratie opnemen:
- De gebruikte hoeveelheid in tonnen.
- De hoeveelheid stikstof en fosfaat.
- De oppervlakte en de ligging van de percelen waarop Renure is aangewend.
- De ‘Renure-verklaring’ van de producent.

Wilt u Renure gaan gebruiken? Neem dit dan mee in uw bemestingsplan van 2027.

Digestaat als kunstmestvervanger?

Vanwege de hoge kunstmestprijzen heeft ‘Brussel’ voorgesteld om bepaalde vormen van digestaat als kunstmestvervanger toe te gaan staan. Het is echter de vraag of en wanneer u hier gebruik van kunt maken en onder welke voorwaarden.

Voorstel ‘Brussel’
De Europese Commissie heeft een voorstel gedaan om bepaalde vormen van digestaat toe te staan als kunstmestvervanger. Waarschijnlijk zal het digestaat een bepaalde bewerking moeten hebben ondergaan.

Nog niet definitief
Het voorstel moet nog verder worden uitgewerkt. Op dit moment is nog niet bekend of en wanneer dit voorstel definitief wordt gemaakt. Ook zijn de voorwaarden nog niet bekend. Wellicht dat wordt aangesloten bij de regeling voor de productie en het gebruik van Renure.

Minister positief
Minister Van Essen heeft aangegeven dat hij positief is over deze ontwikkeling, mits dit geen nadelige milieueffecten geeft. Dit betekent dat als er een Europese regeling komt, dit waarschijnlijk ook in Nederland wordt ingevoerd.

Gebruikt u digestaat? In 2027 zal dit nog op de gebruikelijke manier meetellen. Mogelijk kunt u in de toekomst (bewerkte) digestaat als kunstmestvervanger gebruiken.

Uitbetaling GLB-subsidies 2026

Vanaf 1 december start de uitbetaling van onder andere de basis- en ecopremie 2026. Vaak ontvangt u meerdere deelbetalingen. Wat kunt u verwachten?

95% aanvragers uitbetaling in december
Het streven is dat 95% van de aanvragers een eerste uitbetaling ontvangen in december 2026. Uiterlijk 30 juni 2027 moeten alle betalingen zijn gedaan. Het is mogelijk dat u eerst de basispremie uitgekeerd krijgt en pas later, na controles, de ecopremie.

Eerste uitbetalingen met voorlopig tarief
De eerste uitbetaling die u ontvangt is waarschijnlijk gebaseerd op een voorlopig tarief. Het definitieve tarief wordt vastgesteld in het eerste kwartaal van 2027. Daarna ontvangt u de uitbetaling op basis van het definitieve tarief. Zo nodig ontvangt u dan een correctie op een eerdere uitbetaling.

Controleer de brieven van RVO
Het is belangrijk om de brieven van RVO goed te (laten) controleren. Is bijvoorbeeld het subsidiabele areaal goed vastgesteld? Zijn uw eco-activiteiten goedgekeurd of (onverwacht) afgewezen?

Afgewezen eco-activiteiten
Is een eco-activiteit afgewezen door RVO? Ga dan na of dit terecht is. Mogelijk is een eco-activiteit onterecht afgewezen omdat er sprake was van de ‘algemene’ overmacht door droogte in 2026. Dien dan een bezwaarschrift in

Mogelijkheid indienen bezwaarschrift
U kunt bezwaar indienen op een definitieve beslissing. Ontvangt u een brief met een voorlopig bedrag? Dan kunt u waarschijnlijk geen bezwaar indienen. Raadpleeg hiervoor de brief die u van RVO ontvangt. Hierin staat of het een besluit betreft waartegen bezwaar gemaakt kan worden.

Ontvangt u een beslisbrief over de uitbetaling van uw GLB-subsidies? Controleer dan of de vaststelling van het areaal en het bedrag juist is.

Subsidie investeringen in stalklimaat

Heeft u rundvee, varkens en/of kippen? Dan kunt u binnenkort subsidie aanvragen voor investeringen in stalklimaat en/of schuilplaatsen.

Subsidie in het kader van ‘dierwaardige veehouderij’
In de periode van 24 november tot en met 19 januari 2027 kunt u de subsidie ‘Productieve investeringen dierwaardig omgevingsklimaat’ aanvragen. Met deze subsidie wil de overheid investeringen in stalklimaat en/of schuilplaatsen stimuleren. Dit past binnen het ‘thermoregulatieplan’, waarmee hitte- en koudestress zo veel mogelijk moet worden voorkomen. Een ‘thermoregulatieplan’ wordt voor alle rundvee-varkens- en pluimveebedrijven verplicht, als de AMvB Dierwaardige veehouderij definitief ingaat.

Voorbeelden investeringen
Bij deze subsidieregeling gaat het bijvoorbeeld om investeringen in nevelkoeling, water/lucht warmtewisselaar, dakisolatie bij rundvee, infraroodpanelen bij jonge kuikens of monitoringssensoren voor gasconcentraties in varkensstallen.

Doelgroep
De subsidie is bedoeld voor bedrijven met rundvee, varkens en/of kippen (legkippen, opfoklegkippen, opfokvleeskuiken ouderdieren, vleeskuikens of ouderdieren van vleeskuikens).

Subsidiebedrag
De subsidie bedraagt 40% van de subsidiabele kosten. Het subsidiebedrag is minimaal € 5.000 en maximaal € 100.000.

Wilt u meer weten over deze subsidieregeling? Informeer dan naar alle voorwaarden. Uw adviseur kan u hierbij van dienst zijn.

Stand van zaken stikstofaanpak

De stikstofbrief van de minister heeft veel stof doen opwaaien. Veel voorgestelde maatregelen zijn niet helemaal nieuw maar nu ze concreter worden, blijkt het effect op de landbouwsector groot. Toch lijkt het erop dat de stikstofplannen in grote lijnen doorgaan. Sommige onderdelen zijn al in gang gezet.

Eerder aangedragen 'oplossingen'
Afgelopen jaren zijn diverse 'oplossingen' voor het stikstofprobleem voorbij gekomen. Dit geldt onder andere voor het terugdringen van de ammoniakemissie, het instellen van zones rondom natuurgebieden en grondgebondenheid voor melkveebedrijven. In de stikstofbrief komen deze zaken terug. Nu diverse maatregelen concreter benoemd worden, lijken bepaalde onderdelen zeer ingrijpend te zijn voor veel bedrijven, zeker in bepaalde gebieden. De verdere uitwerking van de maatregelen zal deze effecten nog concreter maken.

Terugdringen ammoniakemissie
In de stikstofbrief worden nu voor de melkveehouderij concrete emissienormen per fosfaatrecht genoemd. Voor de intensieve sectoren (inclusief kalverhouderij) zullen begin 2027 emissienormen worden vastgesteld.

Scherpe normen melkvee
Alhoewel de exacte manier van berekenen nog niet bekend is blijkt dat de meeste melkveebedrijven op dit moment niet voldoen aan de voorgestelde emissienormen. Zelfs diverse voorlopers niet. De emissienormen kunnen nog worden verruimd, maar vooralsnog lijkt vooral voor biologische en/of extensieve bedrijven hiervan sprake van te zijn.

Terugdringen veldemissies
Veldemissies vallen niet onder de emissienormen voor de veehouderij. Voor het terugdringen van veldemissies worden generieke maatregelen uitgewerkt, zoals het verplicht gebruik van een mestinjecteur op bouwland en het verlagen van veldemissies op grasland. Daarnaast wordt het waarschijnlijk verplicht om ureumhoudende meststoffen emissiearm uit te rijden. Daarnaast vervalt de gedoogregel voor het bovengronds uitrijden van rundveedrijfmest per 2027.

Zonering rondom natuurgebieden
Ook zonering rondom stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden heeft al langer de aandacht. In de stikstofbrief zijn concrete afstanden genoemd rondom bepaalde Natura 2000-gebieden (500 of 1.000 meter). Ook zijn verscherpte emissienormen aangegeven, waardoor de opgave voor veel bedrijven binnen een zone zeer zwaar is.

Rol provincies
De zonering is nog niet definitief. De provincies hebben hier een grote rol in. De aanwijzing van de zones en de uiteindelijke maatregelen zijn mede afhankelijk van de status van de natuur en of natuurherstelmaatregelen (deels) mogelijk zijn. Diverse provincies zijn bezig om in dit kader een gebiedsplan op te stellen. Met een gebiedsplan is per natuurgebied meer maatwerk mogelijk. Echter de uiteindelijke doelen, die de landelijke overheid stelt, moeten wel gehaald worden.

Grondgebondenheid melkveehouderij
Op dit moment geldt een regeling voor grondgebonden melkveehouderij. Echter deze wordt nauwelijks gecontroleerd, vanwege de verwachte (nieuwe) regels voor grondgebonden melkveehouderij. In de stikstofbrief wordt een norm van 2,6 GVE/ha genoemd. Hierbij mag onder voorwaarden, areaal van akkerbouwers middels een overeenkomst, meetellen. Voor veel intensievere melkveebedrijven is deze norm nauwelijks haalbaar, zeker in intensieve gebieden. De discussie hierover loopt nog steeds.

Gaan plannen toch door?
Het lijkt erop dat de stikstofmaatregelen in grote lijnen doorgaan. Mogelijk komen er nog aanpassingen voor onderdelen die praktisch gezien nagenoeg niet haalbaar zijn. Maar de definitieve maatregelen zullen ingrijpend zijn. Ondanks dat zijn, zowel het Planbureau voor leefomgeving (PBL) en de Landsadvocaat, in hun advies niet afwijzend over de voorgestelde stikstofmaatregelen. Ze hebben wel enkele kritische kanttekeningen, maar geven ook aan dat de overheid voortvarend verder moet gaan op de ingeslagen weg.

De voorgenomen stikstofmaatregelen kunnen nog wijzigen, maar zullen ingrijpend blijven. Bespreek de mogelijke gevolgen met uw adviseur.

Kort nieuws

Adviesvoucher

De aanvraagperiode voor een SABE-adviesvoucher loopt tot en met 18 november 2026. In het verleden was er altijd veel belangstelling voor deze adviesvoucher. De kans is groot dat het beschikbare budget al is overschreden als u dit bericht leest.

Gecombineerde opgave: 15 oktober leidend

RVO beoordeelt uw Gecombineerd opgave (GO) die op 15 oktober bij RVO geregistreerd staat. U moet de GO wel uiterlijk 18 mei hebben ingediend. U kunt tot en met 15 oktober bepaalde zaken nog aanpassen zoals de inzaaidatum van een vanggewas en het intrekken van een eco-activiteit. Controleer en actualiseer zo nodig uw GO.

Dierrechten

Mogelijk volgt in 2027 een afroming op varkensrechten bij overdrachten buiten familieverband. Als de varkenssector in 2026 boven het mestplafond blijft, dan is de kans op afroming groot.
Op dit moment wordt onderzoek gedaan naar het invoeren van dierrechten voor kalveren en geiten.

Vestigingssteun Jonge landbouwers

In 2026 zijn meer aanvragen voor de Vestigingssteun ingediend (917 aanvragers), dan er budget beschikbaar is (voor 755 aanvragers). Echter omdat een flink deel van de aanvragen is afgekeurd (meer dan 200) komen alle jonge landbouwers waarvan de aanvraag is/wordt goedgekeurd, voor Vestigingssteun in aanmerking. In 2027 is opnieuw budget voor de Vestigingssteun beschikbaar. De openstellingsperiode is nog niet bekend.

Agenda

Tot en met 15 oktober

- Doorgeven wijzigingen Gecombineerde opgave

Periode 24 november 2026 tot en met 19 januari 2027

- Subsidie Investeringen dierwaardige omgevingsklimaat

Vanaf 1 december

- Uitbetalingen GLB-subsidies

Tot en met 31 december

- Aanmelden fosfaatverrekening 2026
- Melden ‘organisch stofrijke mest’ voor hogere fosfaatgebruiksnorm

over ons

Bent u op zoek naar een betrokken en deskundige adviseur die uw (tunnel)visie in twijfel durft te trekken? Iemand met een brede blik rondom uw agrarisch bedrijf? Dan bent u bij D&U Advies B.V. aan het juiste adres.
Wij streven naar creatieve en haalbare oplossingen, toegesneden op uw persoon en persoonlijke omstandigheden.

Geïnteresseerd in wat we te bieden hebben? Neem dan contact op met:

Herman Hofstee 06-53667520
hermanhofstee@du-advies.nl
Klaas Jan Janssen 06-20710688
klaasjanjanssen@du-advies.nl
Björn Schutter 06-23993112
bjornschutter@du-advies.nl

Bezoekadres
Sylviuslaan 8
9728 NS
Groningen
T: (050) 525 89 55

Postadres
Postbus 606
9700 AP Groningen
agro@du-accountants.nl

D&U Advies B.V. aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor schade van welke aard dan ook als gevolg van beslissingen en/of handelingen gebaseerd op de informatie uit AgroActualiteiten. Afmelden voor deze nieuwsbrief? Mail dan naar info@du-accountants.nl.